T.C.
TARIM VE KÖYİŞLERİ BAKANLIĞI
Araştırma Planlama ve Koordinasyon
Kurulu Başkanlığı

SAYI :KDD.SÖ.1.01/3848
KONU:Yazılı Soru Önergesi

22.../10/2001 EKİM 2001

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İLGİ: 05.10.2001 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-11649 Sayılı Yazınız.

İlgide kayıtlı yazınız ekinde gönderilen, Erzurum Milletvekili Sayın Aslan POLAT'a ait 7/4758-11609 esas nolu, Şanlıurfa Milletvekili Sayın Mustafa Niyazi YANMAZ'a ait 7/4760-11613 ve 7/4761-11614 esas nolu yazılı soru önergelerine ilişkin Bakanlığımız görüşleri ekte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

H. Y. Gökalp
Prof.Dr.Hüsnü Yusuf GÖKALP
Bakan

EKLER:
EK – 1 Görüş (1 adet - 1 sayfa)
EK – 2 Görüş (1 adet - 2 sayfa)
EK – 3 Görüş (1 adet - 3 sayfa)

350

7/4761

YAZILI SORU ÖNERGESİ

Önerge Sahibi : Mustafa Niyazi YANMAZ
Şanlıurfa Milletvekili

Esas No : 7/4761-11614

SORU)Ağır ekonomik koşulların getirdiği şartlarda, yaşam mücadelesi veren vatandaşımızın sofrasının artık tek ve ana maddesi olan ekmeğe geçtiğimiz günlerde çok yüksek miktarda zam yapılmış ve ekmek 200 bin lirayı bulmuştur.

Uncular sene başında 140 bin lira iken bugün 230 bin lirayı bulan buğday fiyatlarını, Fırıncılar da unda meydana gelen fiyat artışını sebep göstererek zam yapmak zorunda kaldıklarını söylemektedirler.

Sektörde çalışanlar T.M.O.nin buğday fiyatlarının serbest piyasanın üzerinde olduğu, ayrıca özellikle Doğu Anadolu bölgesindeki buğdaylarda süne nedeniyle ekmekliğe uygun buğday temin edilemediği şikayetlerinde bulunurken, Tarım Bakanlığınca buğday konusunda herhangi bir sıkıntının olmadığı, T.M.O. rahatlıkla buğday temin edilebileceği şeklinde açıklama yapılmaktadır.

Vatandaşın ana gıdası ekmeğin fiyatının düşürülmesi için buğday ithaline gidilmesi ya da başka önlemler tarafınızca düşünülmekte midir?

CEVAP)2000-2001 tarım döneminde Orta Anadolu'da yaşanan kuraklık nedeniyle Türkiye hububat üretiminde bir miktar düşüş olmuştur. Bununla beraber, bu yılki buğday üretimimizin 19 milyon ton civarında gerçekleştiği tahmin edilmektedir. Geçen yıldan devreden TMO'nun 1,5 milyon, tüccar ve sanayicinin de 1,5 milyon tonluk stokları dikkate alındığında, hasat sonrası Türkiye'de 21-22 milyon ton buğday stoku oluşmuştur. Gıda, tohumluk, yem vs. amaçlı buğday tüketimimiz yıllık 16-17 milyon ton olduğuna göre, ülkemizde buğday açısından herhangi bir sıkıntı yoktur.

TMO'nun depolarında geçen yıldan devreden ve bu yıl alımı yapılan buğdaylardan 2,8 milyon tonluk stok oluşmuştur. Bunun 2,2 milyon tonu ekmeklik, 423 bin tonu makarnalık, 109 bin tonu ise yemlik buğdaydır.

Görüldüğü gibi, TMO'nun piyasayı regüle edebilecek miktarda yeterli buğday stoku bulunmaktadır.

TMO'nun 2001-2002 dönemi alım ve satış fiyatları Bakanlar Kurulumuz tarafından Haziran ayının başında Kararname ile açıklanmıştır. Aralık ayı sonuna kadar olan satış fiyatlarımız aylar itibariyle Kararnamede yer almıştır. Böylece buğday fiyatlarının oluşumuna ilişkin gerekli sinyaller piyasalara verilmiştir. TMO bu fiyatlardan satışlarına devam etmekte olup, satışların seyri de normaldir.

2001 yılı başında TMO'nun kaliteli buğday satış fiyatı 133.700 TL/kg. iken, bugün itibariyle aynı buğdayın satış fiyatı 223.000 TL/kg.dır. Görüldüğü gibi; 9 aylık dönemde TMO'nun satış fiyatlarında %66.8'lik bir artış meydana gelmiştir.

Buğdaydaki bu artışa karşılık, un fiyatlarında Ağustos ayı sonuna hatta, Eylül ayı ortasına kadar 50 kg'lık un çuvalında 2001 yılı başında 8.700.000 TL'den 14.200.000 TL'ye, yani %63.2'lik bir artış meydana gelmiştir.

Ekmek fiyatlarında ise 2001 yılı başında 410.000 TL/kg.dan 642.000 TL/kg'a yükselmiş, yani %56'lık bir artış meydana gelmiştir.

Buna göre buğday, un ve ekmek fiyatlarının 9 aylık artışında kendi içinde bir denge görülmektedir. Rakamlar bunu gösterirken ve hiçbir geçerli nedeni yokken, un fiyatlar7ı aniden 20.000.000 TL/çuval yükseltilmiştir. Bu fiyatta, yılbaşı un fiyatı esas alındığında %130'luk bir artış görülmektedir. Yukarıda da vurgulandığı gibi buğday fiyatlarında 9 aylık periyotta %66-67'lik bir artışa karşılık, un fiyatlarındaki %130'luk artışın TMO'dan kaynaklanmadığı açıktır.

Yeterli düzeyde işlem gerçekleşmiş olan Borsalarda kaliteli buğday fiyatları TMO fiyatları düzeyinde seyretmektedir. Ancak piyasada rol alan az sayıdaki alıcı-satıcı tarafından borsada küçük partiler halindeki buğdaya yüksek fiyatlar verilerek buğday fiyatlarının yükseldiği imajının verilmeye çalışıldığı görülmektedir.

Borsalarda fiyatlar normal seyrini takip ederken, TMO stoklarında da piyasayı regüle edebilecek yeterli kalitede buğday mevcutken, günümüzde un fiyatlarındaki artış ve buna bağlı olarak ekmek fiyatlarındaki artış tamamen spekülatif olup haksız kazanç sağlamayı amaçlamaktadır.

TMO kuruluş amacından kaynaklanan piyasayı regüle etme görevini sürdürmektedir. Bu kapsamda TMO'nun tüm işyerlerinde peşin satışlara devam edilmektedir.

Un fabrikalarının ihtiyaçlarının üretimdeki paçal durumları dikkate alınarak ve TMO stoklarının yeni hasat dönemine kadar dengeli bir şekilde tasfiyesi amacıyla kalitesi yüksek buğdayların yanında, daha zayıf buğdayların da kullanılması için alıcılarca talep edilen A1 ve A2 ekmeklik buğdayların yanında talep miktarının iki katı kadar da diğer gruplardaki ekmeklik buğdaylardan satışa verilmesine başlanmıştır.

Ayrıca, önümüzdeki günlerde de eski yıl mahsulleri ile ekip işyerlerindeki buğdayların da vadeli satışı yapılacak olup, bu konudaki çalışmalar sonuçlanmak üzeredir.

Serbest ticaret anlaşmaları kapsamında ülkemize tanınan tarife kontenjanından AB'den 300 bin ton, Romanya'dan 35 bin ton, Macaristan'dan 30 bin ton olmak üzere toplam 365 bin ton buğdayın ithalatından faydalanmak isteyen firmaların talepleri Dış Ticaret Müsteşarlığı'nca incelenmektedir.

Toprak Mahsulleri Ofisi, gerektiğinde tüketiciyi korumak ve spekülatif kazançların önüne geçmek için gerekli mercilerden izin alarak uygun dönemlerde buğday ithalatı yapabilir veya ithalat vergisinin indirilmesini sağlayarak özel sektörün gerekli ithalatı yapmasını sağlayabilir.

Ancak, ihtiyaç olmaması halinde ise yerli üreticilerin zarar görmesini engelleme açısından ithalat yapılması veya Gümrük Vergilerinin indirilmesi söz konusu olmayacaktır.